Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2002 йил 30 январь чоршанба

Сотувда эркин нархда

№ 22 (2850)

ХУСУСИЙЛАШТИРИШ — ДАВР ТАЛАБИ

Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг кенгайтирилган ҳайъат мажлиси бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирлик, қўмита, муассаса, идора ва ташкилотлар раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг, вилоятлар ҳокимларининг биринчи ўринбосарлари, ҳудудий агросаноат бирлашмалари бошлиқлари иштирок этди.

Бош вазир ўринбосари, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири Т.Холтоев бошқарган ушбу мажлисда вазирлик тизимидаги акциядорлик жамиятлари акцияларини сотиш борасида олиб борилаётган ишлар ҳамда қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотлар мониторинги қандай юритилаётгани тўғрисидаги масалалар муҳокама этилди.

Таъкидланганидек, аграр тизимда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг устувор йўналишларидан бири — давлат корхоналарини хусусийлаштириш ва улар негизида акциядорлик жамиятлари ташкил этиш, уларнинг ишлаб чиқаришига хорижий сармояларни кенгроқ жалб этишдир.

Ўтган вақт мобайнида бу борада муайян ишлар амалга оширилди. Жумладан, ҳукуматнинг 1999 йил 26 ноябрдаги "2000-2001 йилларда хорижий инвесторларни жалб қилган ҳолда корхоналарни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 511-сонли қарорига мувофиқ вазирлик тизимидаги 45 та корхона хусусийлаштирилиб, давлат бюджетига 306,7 миллион сўмлик маблағ туширилди.

Жойларда иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳам яхши самара бермоқда. Шу йилнинг 1 январь ҳолатига кўра 1866 та қишлоқ хўжалик корхонаси ширкатга айлантирилиб, улардан бўшаган ортиқча ишчи кучининг 97 фоизи бошқа иш билан таъминланди. Ширкат хўжаликларида юритилаётган иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш мониторинги дафтари бу борадаги барча ишларни меъёрига келтиришда жуда асқатмоқда.

Таъкидлаш керакки, тизимдаги иқтисодий ислоҳотларга бевосита масъул вазирликлар, уларга қарашли идора ва ташкилотлар, айрим вилоят ва туман раҳбарлари ҳукуматимизнинг бу борадаги саъй-ҳаракатлари мазмун-моҳиятини тўлиқ тушуниб етмаётган кўринади. Бунга ширкат аъзоларига пайчилик талабларини тушунтиришда, ички пудрат шартномаларини тузишда, оила пудратчиларининг манфаатларини ҳимоялашда, экин майдонларини, боғ ва токзорларни ижарага беришда, шунингдек, чек тизимини қўллашда йўл қўйилаётган хато ва камчиликлар мисол бўла олади.

Хусусан, Сирдарё вилояти, Мирзаобод туманидаги "Янгиобод" хўжалиги 2001 йилнинг февраль ойида ширкатга айлантирилган бўлса-да, пайчиларга ноябрь ойигача пай гувоҳномалари тарқатилмаган. Шу боис хўжаликнинг нафақат пайчилари, балки молия-ҳисоб маркази бошлиғи ҳам ўз пай улуши қанча эканлигини билмайди.

Шунингдек, мажлисда "Қишлоқ ҳаёти" газетасининг 2002 йил 8 январь сонида эълон қилинган "Мойсиз қозон қайнамас" сарлавҳали танқидий мақолада кўтарилган масалаларни ижобий ҳал этиш юзасидан чора-тадбирлар белгиланди.

Мажлисда аграр соҳадаги иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, қишлоқ хўжалиги корхоналарига хорижий сармояларни кўпроқ жалб этиш, янги технологияларни самарали қўллаш, ислоҳотлар мониторингини изчил йўлга қўйиш, кадрлар малакасини ошириш юзасидан тегишли ташкилотлар ва вилоятлар раҳбарларига зарур топшириқлар берилди.

(ЎзА).

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 29 январь куни Оқсаройда АҚШ давлат котибининг Европа ва Евроосиё мамлакатлари бўйича ўринбосари Элизабет Жоунс раҳбарлигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

— Ўзбекистонга АҚШдан бундай мўътабар делегациянинг келиши, бу қадар кенг қамровли музокаралар ўтказишидан биз мамнунмиз, — деди Ислом Каримов меҳмонларни қаршилар экан. — Буни АҚШда Ўзбекистон билан муносабатларни сифат жиҳатдан янги босқичга кўтаришга интилиш кучайганининг тасдиғи ҳамда минтақамизда хавфсизлик ва барқарорлик янада мустаҳкамланишидан мамлакатингиз манфаатдорлигининг ифодаси, деб биламиз.

Э. Жоунс раҳбарлигидаги делегация таркибида ҳақиқатан ҳам турли соҳа вакиллари бор. Меҳмонлар мамлакатимизга ташрифи чоғида кўпгина вазирлик ва идораларда бўлиб, музокара ва маслаҳатлашувлар ўтказди. Буларнинг барчаси Оқ уйнинг Ўзбекистон билан муносабатларни ривожлантиришга интилиши кучли эканлигидан далолат.

Учрашувда меҳмонлар АҚШнинг Ўзбекистон билан ҳамкорлиги узоқ муддатга мўлжаллланганлигини яна бир карра таъкидлади.

Мулоқот чоғида икки томонлама муносабатларни янада равнақ топтиришга оид ҳамда томонларни қизиқтирган бошқа масалалар муҳокама қилинди.

(ЎзА).

СУРАТДА: қабул пайти. А. ТЎРАЕВ олган сурат.

ИҚТИСОДИЁТ ВА МОЛИЯ БОЗОРИ

Бозор иқтисодиётига ўтишда молия соҳасидаги ислоҳотларни чуқурлаштириш муҳим аҳамият касб этади. Бу борада иқтисодиётга доир қонунлар ва қарорларни ҳаётга татбиқ этишда тегишли вазирлик ва идоралар мутахассисларининг малакасини ошириш, айниқса, муҳим ўрин тутади.

Шу боис мамлакатимизда 1999 йилдан бошлаб республика Иқтисодий тадқиқотлар маркази Жаҳон банки билан ҳамкорликда "Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг иқтисодий сиёсат таҳлили соҳасида институционал потенциалини кучайтириш" лойиҳаси амалга оширилмоқда.

Халқаро бизнес марказида ана шу дастур асосида ташкил этилган "Молия бозорлари" деб номланган навбатдаги семинар бошланди. Ўн кун давом этадиган анжуманда АҚШ Конгрессининг иқтисодий масалалар қўмитаси ва Федерал заҳира тизимида узоқ йиллар маслаҳатчи бўлиб ишлаб келган, айни вақтда Канаданинг Микгил университети профессори, халқаро консультант Томас Велк маърузалари тингланади.

Мазкур машғулотлар давомида молия бозорлари ва уларнинг фаолиятини бошқариш назарияси ҳамда амалиёти, молия тизимининг структураси, молия бозорларининг молиявий захираларини жамлаш, тақсимлаш масалаларига доир давра суҳбатлари ўтказилади. Шунингдек, халқаро молия бозорларида вужудга келаётган турли вазиятларда молиявий бозорларни самарали бошқариш бўйича жаҳон тажрибаси ўрганилади.

Меҳри БОЛЛИЕВА, ЎзА мухбири.

Юклар манзилига етмоқда

Шу кунга қадар Термиз дарё порти, Термиз-Ҳайратон кўприги орқали Афғонистонга 29 минг тоннадан ортиқроқ инсонпарварлик юклари ўтказилди. Бу рақам инсонпарварлик юклари ўтказилишини мувофиқлаштирувчи Сурхондарё вилоят фавқулодда вазиятлар бошқармаси маҳаллий ва республика оммавий ахборот воситалари вакиллари учун ўтказган матбуот анжуманида келтирилди.

БМТ, Халқаро болалар ташкилоти, Жаҳон озиқ-овқат дастури, Халқаро Қизил хоч жамияти томонидан юборилаётган кундалик истеъмол моллари ва буюмлар узоқ йиллик урушдан жабр кўрган афғон халқига катта мадад бўлмоқда. Шу боис жаҳон ҳамжамиятининг инсонпарварлик ёрдами Термизга келтирилгач, ҳеч кечиктирилмасдан белгиланган манзил — Амударёнинг нариги соҳилига ўз вақтида етказиб берилмоқда.

Ўзбекистонда умумхалқ референдуми ўтказилган куни ҳам темир йўл орқали Афғонистонга 331 тонна юк ўтказилди.

Чори ТЎХТАЕВ, ЎзА мухбири.

Ислоҳот самаралари

ҲАВОДАН... ТОЛА

«Навоийазот» ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланаётган сунъий тола жаҳон бозорини забт этмоқда...

... Лойқа сувга ўхшаш эритма тарновлардан шиддат билан югуриб, йигирув машиналарига қуйилаверади. Бир зумда ана шу «лойқа сув» ингичка ва рангсиз сифат кашф этгач, икки қарич кенгликда машинадан-машинага ўтади. У оққан сайин янада оппоқроқ тусга кириб бораверади, сўнгра қуритиш машинасига сирғалиб тушади. Шу жараёнда ипак толага ўхшаш тус олади, кейин яна оқишда давом этади ва ниҳоят кесилиб, тахтланган сунъий жун ҳолатидаги маҳсулот ҳосил бўлади...

— Мустақиллик йилларида сунъий тола ишлаб чиқариш ҳажми 5 баравар ўсди, — дейди бирлашма қошидаги «Нитрон» заводи директори Усмон Жўраев. — Маҳсулот хили 10 тага, рангги 20 тага кўпайди.- Бултур 12,7 минг тонна тола тайёрлашга муваффақ бўлдик. Шундан 7 минг тоннасини хорижга сотиб, 6 миллион доллар фойда олдик. Иқтисодий кўрсаткичларимиз олдинги йилдагидан 1,5 баравар юқори. Аммо эришилган натижа билан қаноатланмай янги-янги ютуқларга эришиш ҳаракатидамиз.

Масалан, бир қатор технологик жараёнларни ўзгартириш натижасида чиқинди-оқаваларни исроф қилмасдан яна қайта ишлашни йўлга қўйдик. Натижада йилига фақатгина хомашёнинг ўзидан 1 миллион АҚШ доллари миқдорида иқтисодий фойда келтириш имконияти яратилди.

Дарҳақиқат, заводда ҳар йили кўплаб янгиликлар, ихтиролар амалга оширилаяптики, улар қўшимча цехлар қуриш, замонавий асбоб-ускуналар келтириш заруриятини туғдирмоқда. Бир неча йил олдин ҳамдўстлик мамлакатларида ягона ҳисобланган эмульсия чиқариш йўлга қўйилди. Ўтган йили 250 тонна шундай қимматли бирикма тайёрланди. Илгарилари Хитойдан сотиб олинаётган тиомочевина ишлаб чиқариш ҳам шу ерда ўзлаштирилди. Агар унинг ҳар тоннаси жаҳон бозорида 2600 доллар туришини ҳисобга олсак, бу янгиликнинг иқтисодий самараси нақадар катталиги аёнлашади.

Орадан кўп фурсат ўтмай родинатли аммоний ва тиомочевина чиқиндиларидан родинатли натрий ажратиб олишга асос солинди. Бундан корхона эркин валютада катта фойда кўрмоқда. Ўтган йили 700 тоннадан зиёд тиомочевина ишлаб чиқарилди ва 100 миллион сўмдан кўпроқ фойда олинди. Кальций хлори, аммоний сульфати тайёрлашда ҳам юксак натижалар қайд этилди.

Айни пайтда нитрон толаси Эрон, Покистон, Ҳиндистон, Туркия, Венгрия, Миср, бир қатор ҳамдўстлик мамлакатларига жўнатилаётир. Бошқа турдаги маҳсулотларнинг ҳам асосий қисми четга сотилмоқда. Натижада валюта фонди кундан-кунга ўсиб бораяпти. Янги ускуналар, эҳтиёт қисмлар харид қилиш, таъмирлаш ишларига мустаҳкам замин яратилаётир. Яна бир муҳим жиҳати шундаки, бундан 4-5 йил олдин заводда минг киши ишлаган бўлса, ҳозир уларнинг сони 4 мингдан ошган. Демак, илғор корхона Навоий шаҳри аҳолисини иш билан таъминлашга ҳам ўзининг муносиб улушини қўшмоқда.

Абдуваҳоб ПИРМАТОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Янги жамғарманинг хайрли мақсадлари

Наманган вилояти спортни ривожлантириш ва спортчиларни қўллаб-қувватлаш жамғармасининг таъсис анжумани бўлиб ўтди. Мазкур жамғарма вилоятдаги қатор йирик саноат корхоналари ва тадбиркорларнинг ташаббуси билан ташкил этилди. Вилоят ҳокими биринчилардан бўлиб уни ташкил этиш ташаббусини қўллаб-қувватлади ва бунинг учун 10 миллион сўм маблағ ажратди.

Энг нуфузли мусобақаларда мамлакат шаънини ҳимоя қила оладиган юқори маҳоратли спортчиларни тайёрлаш, оммавий спортни янада ривожлантириш, аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш жамғарманинг бирламчи вазифаларидир.

Н.ХЎЖАЕВА, ЎзА мухбири

ДИҚҚАТ, ЯНГИ РУКН: «ХАЛҚ СЎЗИ» ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН

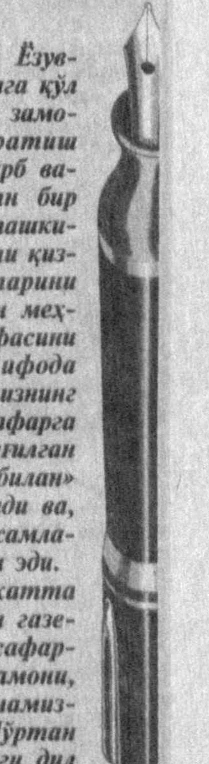

Қадрли газетхонлар!

«Халқ сўзи» газетаси ва Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳамкорлигида хайрли ишга қўл урилди. Президентимиз Ислом Каримов замонамиз қаҳрамонлари образларини яратиш ҳақида ижодкорлар олдига қўйган долзарб вазифалардан келиб чиққан ҳолда бундан бир неча муддат аввал бу икки ижодий ташкилот таниқли ёзувчилар ва шоирларимизни қизғин бунёдкорлик, истиқлолимиз асосларини мустаҳкамлаш йўлида фидойилик билан меҳнат қилаётган замондошларимиз қиёфасини бадиий-публицистик сўз воситасида ифода этиш учун вилоятларга, мамлакатимизнинг олис қишлоқ ва овулларига ижодий сафарга чорлаган эди. Бу ижодий сафарда туғилган барча асарлар «Халқ сўзи» йўлланмаси билан» рукни остида ушбу газетада чоп этилади ва, охир-оқибатда, улар яхлит китобга жамланиб чиқарилиши масаласида келишилган эди.

Бу чорлов адибларимиз томонидан катта мамнуният билан қабул қилинди. Бугун газетамизнинг 2-саҳифасида шу ижодий сафарнинг илк меваси — Ўзбекистон Қаҳрамони, Халқ шоири Абдулла Ориповнинг замонамизнинг улуғвор иншоотларидан бири Шўртан газ-кимё мажмуи бунёдкорлари ҳақидаги дил сўзларини ўқийсиз.

«ЎЗБЕКИСТОН ТАРИХИ ХРЕСТОМАТИЯСИ» ЯРАТИЛМОҚДА

Темурийлар тарихи давлат музейида мамлакатимизнинг етук тарихчи ва археолог олимлари, мутахассислар ва оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирокида "Ўзбекистон тарихи хрестоматияси"ни яратишга бағишланган семинар-кенгаш бўлиб ўтди.

Унда "Ўзбекистон тарихи хрестоматияси" Ватанимиз ҳудудида одамзод пайдо бўлган пайтдан то ҳозирги кунгача бўлган узоқ тарихий даврни ўз ичига олиши қайд этилди. Илмий таҳлил этиладиган тарихий материалларнинг кўплигини ҳисобга олиб, уни 6 та китобдан иборат 5 та жилдда баён этиш, айниқса 1-жилдига муфассал тўхталиш маъқулланди.

Хрестоматиянинг тарих фанлари доктори, профессор Ашраф Аҳмедов раҳбарлигидаги муаллифлар томонидан тайёрланаётган биринчи жилди милоддан аввалги 1,5 миллион йилдан милодий 5-асргача бўлган даврни ўз ичига олади. Тарихий далилий ашёлардан фойдаланиш зарурлиги инобатга олиниб, мазкур жилдга археологик манбалар киритилган эди. Бир гуруҳ олимлар, жумладан, академиклар Э.В.Ртвеладзе, А.Ф.Буряков, профессор А.С.Сагдуллаевнинг фикрига кўра, шунингдек, бошқа олимлар томонидан олинган ёзма тақризларда ҳам жаҳон тажрибаси хрестоматияга фақат ёзма манбалар киритилиши билан белгиланиши таъкидланди.

Қизғин баҳс-мунозаралардан кейин олимлар илмий таҳлил қилинган археологик манбаларнинг ўзини бир китоб қилиб чоп этиш ёки уларни 1-жилдда алоҳида қисм шаклида бериш керак, деган хулосага келди. Хрестоматия жилдларини даврлаштириш, мавзуларга оид тарихий хариталарни яратиш масаласи ҳам баҳс-мунозараларга бой бўлди.

Хрестоматия тарихимизни, айниқса унинг фальсификация қилинган айрим даврларини биринчи манбаларга таяниб илмийлик ва тарихийлик асосида тўғри талқин этишга қаратилган.

"Ўзбекистон тарихи хрестоматияси"нинг 1-жилди жорий йилда нашр этилиши режалаштирилган. Бошқа жилдлари бўйича манбалар устида ишланмоқда. Бу муҳим вазифани бажаришга Фанлар академиясининг Шарқшунослик институти, Тарих институти, Археология институти, Бадиий академиянинг санъатшунослик институти, Ўзбекистон тарихчилар жамияти, Ўзбекистоннинг янги тарих маркази, "Ўзбекмузей" жамғармаси, олий ўқув юртларининг тарихчи ва археолог олимлари сафарбар этилган.

(ЎзА).

Маънавият тарғиботчилари сафи кенгаймоқда

Республика "Маънавият ва маърифат" маркази ҳузурида муассаса ва ташкилотлар масъул ходимлари, маънавий-маърифий ишлар мутахассислари учун ташкил этилган малака ошириш курсларини навбатдаги тингловчилар битириб чиқди. Уларга "Маънавият тарғиботчиси" гувоҳномаси топширилди.

— Ўқув курслари 1999 йили мамлакатимизда Президент Ислом Каримов раҳнамолигида халқимиз маънавиятини янада юксалтириш борасида амалга оширилаётган ишлар кўламини кенгайтириш мақсадида ташкил этилганди, — дейди ЎзА мухбири билан суҳбатда Ҳуқуқий маърифат тарғиботи маркази раҳбари Ш.Жумаев. — Тингловчилар миллий давлатчилигимиз тарихи, демократик жамият қуриш назарияси ва амалиёти каби долзарб фанлар билан бир қаторда миллий истиқлол ғоясининг асосий тушунча ва тамойилларини пухта ўрганмоқда. Зеро, уларнинг фаолияти, аввало, миллий истиқлол ғояларини аҳолига, айниқса, ёшлар онгига сингдириш, уларнинг маънавий дунёсини янада бойитишга қаратилган.

(ЎзА).

«Халқ сўзи» • «Туркистон-пресс» • «Интернет» •

Мамлакатимизда

● Тўрақўрғон туманидаги "Оҳангар ТТ" ҳиссадорлик жамиятида плёнка остига ва очиқ усулда чигит экувчи сеялкага янги мослама яратилди. У пуштага гербицид пуркашда ишлатилиб, ўсимлик ривожининг илк даврида ғўзани бегона ўтлардан ва плёнкани шикастланишдан сақлайди.

● Мамлакатимиз аҳолисини ош тузи билан таъминлаш асосан Сурхондарёдаги "Хўжаикон" туз ишлаб чиқариш корхонаси ҳиссасига тўғри келади.- Корхона йилига 50 минг тонна йодланган ош тузи ва 100 тонна техник туз ишлаб чиқариш қувватига эга. Айни пайтда корхонада маҳсулотни янги технология асосида ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

● Бухоро вилоят Матбуот уйида вилоят ҳокими С.Ҳусенов оммавий ахборот воситалари ходимлари билан учрашди. Учрашувда вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг 2001 йилги якунлари ҳамда 2002 йилдаги энг долзарб масалалар юзасидан ахборот берилди. Журналистлар, шунингдек, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш борасида амалга оширилаётган ишлар, фермерларга амалий ёрдам кўрсатиш, ижтимоий, коммунал соҳалардаги ислоҳотлар юзасидан саволларига жавоб олишди.

● Қибрай туманида тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш бўлими иш бошлади. Туман ҳокимлиги қошида ташкил этилган ушбу бўлим тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олиш билан бирга жисмоний ва юридик шахсларга зарурий ҳужжатларни тайёрлаб беради. Бу бўлим тадбиркорлар ишини анча енгиллаштиради.

Чет элларда

● Руминия ҳарбийларининг бир гуруҳи кеча Кобулга келишди . Улар Афғонистонда хавфсизликни сақлаш операциясида иштирок этадилар. 48 нафардан иборат ҳарбий гуруҳда алоқа ва бош штаб офицерлари бор. Улар Афғонистонда ярим йил хизмат қилишади.

● Вашингтонда АҚШ Президенти Жорж Буш Афғонистон Муваққат ҳукумати раҳбари Ҳамид Карзай билан учрашди. Унда АҚШ ҳарбий кучларининг Афғонистонда бўлиши ва мамлакат иқтисодиёти билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. — АҚШ Афғонистон билан узоқ муддатга мўлжалланган ҳамкорлик тарафдори, деди Жорж Буш. Ва у мамлакатга инвестиция киритиш, миллий армия ва полиция тизимини шакллантириш учун 50 миллион доллар миқдорида кредит ажратишни ваъда қилди.

● АҚШ ҳукумати Индонезияга террорчиликка қарши курашиш учун 10 миллион доллар миқдорида ёрдам беришга тайёр. Индонезия ташқи ишлар вазири Ҳасан Вирайуда ана шу ҳақда маълум қилди. Бу маблағ мамлакатда «Ал-қоида» гуруҳига тегишли жангарилрни йўқ қилиш учун разведка хизмати тузиш ва полициячилар тайёрлашга ажратилади.

● Индонезия пойтахтида ёққан сурункали ёмғир туфайли сув тошқини рўй берган. Ва унинг натижасида беш киши ҳалок бўлган. Жакартанинг ғарбий қисмида 4 минг, жанубий қисмида эса 2 ярим минг киши бошпанасиз қолган.

● Калининград вилоятида кучли довул содир бўлди. Вилоят фавқулодда вазиятлар бошқармасининг хабарига қараганда, довул кучи секундига 27 метргача етиши натижасида кўплаб электр тармоқлари ишдан чиққан. Мактабларда ўқув машғулотлари тўхтатилган.

● Курил оролларининг шимолий қисмида зилзила содир бўлган. Унинг кучи Рихтер шкаласи бўйича 5,8 баллга етгани қайд этилган. Ҳозирча қурбонлар ва вайронагарчиликлар ҳақида хабарлар йўқ.

Ҳеч шубҳа йўкки, дунёда камдан-кам барпо этилган, собиқ Иттифоқ ҳудудида ягона бўлган, жаҳондаги энг замонавий технология ва техник ускуналар билан жиҳозланган мана шундай улкан мажмуанинг ишга тушиши наинки Қашқадарё воҳаси салоҳиятини, айни пайтда бутун мамлакатимизнинг индустрия қудратини янги босқичларга кўтаришга беқиёс ҳисса қўшади.

Президент Ислом Каримовнинг Шўртан газ-кимё мажмуи очилишига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқидан.

Абдулла ОРИПОВ, Ўзбекистон Қаҳрамони, Халқ шоири

Воҳа жавоҳири

Эскилардан қолган бир гап бор: билмай туриб яхшини-яхши, ёмонни-ёмон дема. Ушбу ҳикматни ҳамма соҳада ҳам қўллаш мумкин деб ўйлайман. Ҳеч шубҳасиз, бошимизни қовуштирадиган, чексиз муҳаббат ва садоқатимизга сазовор қутлуғ тушунча, бу – ягона Ватандир. Биз ўз табаррук тупроғимиз жонажон Ўзбекистонимизни билиб, кўриб, севиб келганмиз. Бу севгимиз туганмас ва абадийдир. Айни чоғда мана шу қутлуғ Ватанни бамисоли кафтимизда турган гавҳардек ардоқлаб, унинг хосиятини баб-баравар истифода этишимиз шарт. Қодир табиат бизга шундоқ табаррук заминни ато этибдирки, унда ўзимиз излаган барча илоҳий жилваларни учратишимиз мумкин.

Юртимизда осмонўпар тоғлар ҳам, чексиз-чегарасиз саҳролар ҳам, айқирган дарёлар ҳам – барча-барчаси мавжуддир. Айниқса, бу олмос қирраларни ўз кўзинг билан қайта-қайта кўрганингда меҳринг яна бўлакча товланиб кетади. Бир вақт Хоразмдан Қорақалпоғистон томон ўтаётиб, тўлиб оқаётган Амударёга боқиб, мана бу тўртликни айтган эканман:

Кимлигимни билар эдим озроқ,
Билар эдим элга суюклигимни.
Амударёни кўрганда бироқ,
Билиб қолдим буюклигимни.

Худди ўша манзилларда, яъни Уст-Юрт супаси устидан туриб, пастда ястаниб ётган уфқларга қадар чўзилган кенгликларга боққанимда кўзимга Тожмаҳал кўрингандек бўлиб кетди... Хуллас, Ватаннинг ҳар бир гўшасини жаннатнинг хосхонаси дейиш мумкин. Гапларим кўпроқ она табиатимизга дахлдордир. Буюк маънавиятимиз-чи? Бетакрор ва гўзал тилимиз-чи? Қадимий қадриятларимиз-чи? Улуғ ва муҳташам шаҳарларимиз-чи? Қальаю қўрғонларимиз-чи?

Эҳ-ҳе... Буларнинг барчасини санаб улгуриш қийин. Гапнинг энг муҳими шундаки, мана шу қадимий ва гўзал Ватан истиқлол туфайли ўз эгаларининг қўлига, халқимизнинг тасарруфига ўтди. Мен бир шеъримда: "Юртим сени бойликларинг-чун севган фарзанд бўлса, кечирма асло", дегандим. Ушбу сатрлар биз империяга муте бўлган чоғларимизда ёзилган. У салтанат пешволари чиндан ҳам биз билан бойликларимиз манфаати туфайлигина муомалада бўлганлар. Ер усти, ер остидаги хазиналаримизни беаёв талаганлар. Арзимаган ақча ҳисобига неъматларимизни ўзлаштирганлар. Кечагидек эсимда: собиқ Иттифоқ халқ депутатлари сессиясида сўз сўраб, жумладан, кишмиш узумимизнинг килосини бир тийин нархлаб олиб кетаётганлигини айтмоқчи бўлганимда, наинки сўз беришган, балки ўқрайиб қарашган.

Аллоҳга беадад шукроналик бўлсинки, бугун барча бойлигимиз ўзимизники. Биз бу бойликка халқимизнинг ризқ-рўзи, Ватанимиз қудратининг манбаи деб қараймиз ва шу сабабдан уни авайлаш ва кўпайтиришга ҳаракат қиламиз. Кўриниб турибдики, бу туйғу бойликка ружу қўйиш психологиясидан батамом йироқдир. Мен бугунги кунда "юртим, бойликларинг ўзингга буюрсин, дастурхонинг мўл-кўл бўлаверсин", деб куйлаган бўлардим. Ана шу маънода биз ўз мустақиллигимиз билан фахрланар эканмиз, халқимизнинг мислсиз меҳнати туфайли бунёд бўлаётган буюк иншоотларга боқиб чексиз фахрга тўламиз. Бу табиийдир. Куни кеча Қашқадарё заминида қад кўтарган Шўртан газ-кимё мажмуини бориб кўрганимда, худди Амударёга боққанимдаги каби ҳайратга тушдим. Ифтихорим ортди. Ва ана шу асно Ўзбекистоннинг оёққа туриб, жаҳонга юз тутаётганлигининг сабаби нима, деб ўз-ўзимга хитоб қилгандек бўлдим. Ҳеч шубҳасиз, бу тарихий ҳодисотларнинг бош сабабчиси – Истиқлол. Ҳеч шубҳасиз, муаллифи ва раҳнамоси Президент Ислом Каримовдир.

Мен Шўртан газ-кимё мажмуига унинг довруғини аввалдан эшитиб, атайлаб кўргани келдим. Мен, албатта, иқтисодчи эмасман. Балки кўпгина рақамларни шарҳлаб беролмасман. Бироқ, муҳими шундаки, юртимизда жаҳонда тенги кам улуғ бир коргоҳ пайдо бўлди. Унинг бош меъмори Юртбошимиз эканлиги, яқиндагина Йўлбошчимиз ушбу мажмуанинг халқаро тақдимотида шахсан ўзлари иштирок этганликлари менга шоён бир руҳ бағишлаб турарди. Хўш, энди бу Шўртан газ-кимё мажмуининг қаерда, қачон пайдо бўлганлиги ҳақида ўқувчиларимизга такрор бўлса-да, яна бир карра маълумот бериб ўтсак.

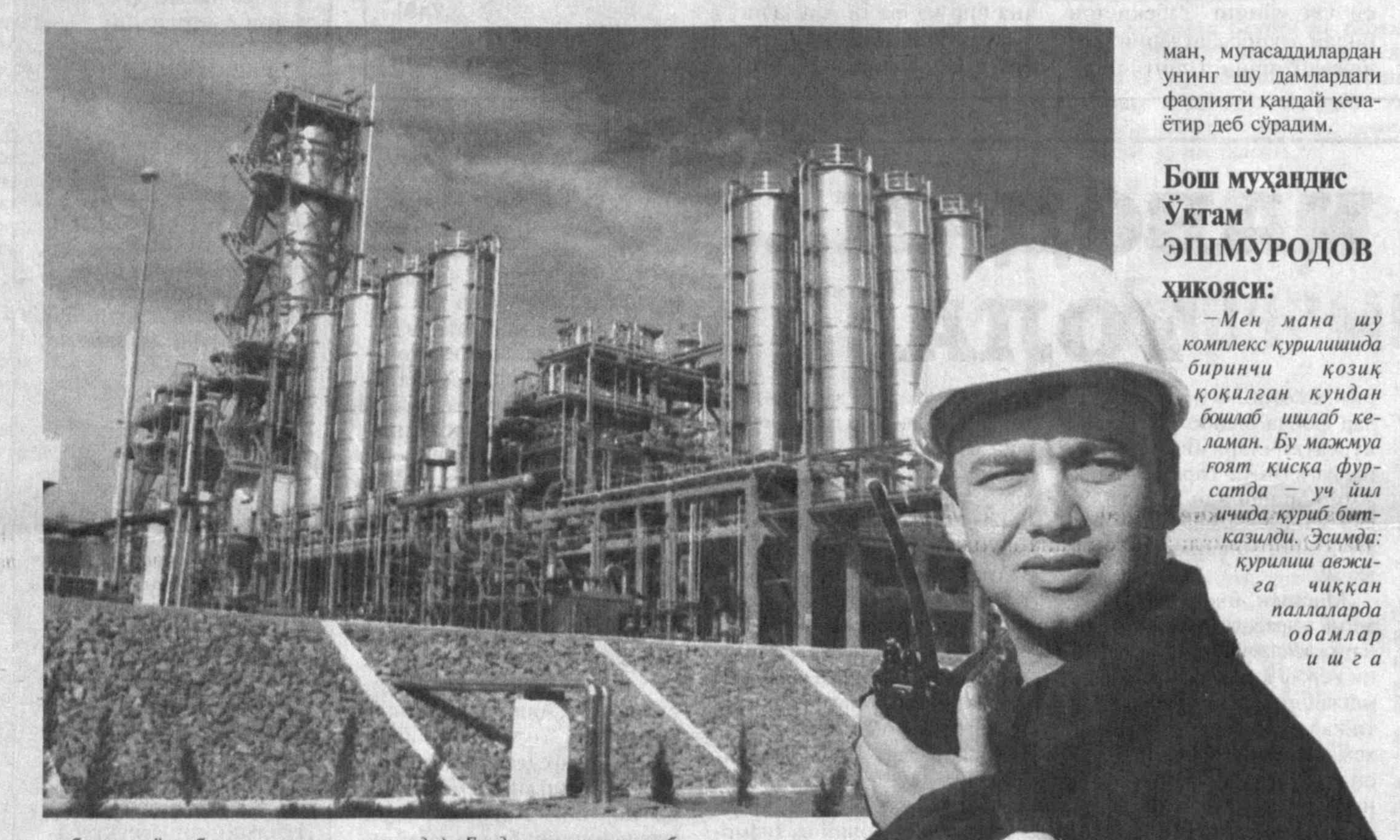

ОЧИЛДАСТУРХОН

Албатта, ер юзидаги барча конлар ҳам бир-бирига ўхшаш бўлса керак. Бироқ Шўртан газ конларининг ўзига хос таржимаи ҳоли бор. Такрорланмас тафсилотлари бор. Унинг табиий равишдаги сирсиноатию кароматини бафуржа таърифлайдиган бўлсак, қуйидаги манзара намоён бўлар экан: тасаввур қилингки, ернинг қаъридан қандайдир қудратли нафас уфуриб турибди. Бу жўшқин нафасда бизнинг кўзимиз илғайвермайдиган қанчадан-қанча мўъжизалар ҳам бор экан. Агар бу нафасни, яъни газни ўчоққа улаб, ёқиб юборадиган бўлсак, одатдагидек кучли аланга пайдо бўлар экан-у, аммо унинг таркибидаги ўша унсурлар ҳам бекор-дан-бекор ёниб кетаверар экан. Агар бу газни ҳафсалаю илм билан оқини оққа, кўкини кўкка ажратиб олсак, тамомила бошқача кўринишдаги манзара пайдо бўлар экан. Мутахассисларнинг айтишларича, мана шу газимиз таркибидан 148 турдан зиёд полиэтилен ишлаб чиқариш имконияти бор. Буни баралла очилдастурхоннинг худди ўзи десак бўлади. Буёғини ўзингиз тасаввур қилиб кўраверинг. Шундоқ бебаҳо бисот бизда мавжуд экан-у, уни юзага чиқариш учун курашлар жараёни қандоқ кечган экан? Унинг тарихи ҳақида нималарни биламиз? Ва ниҳоят, бу ғаройиб ва улуғвор ғоя бизнинг заминимизда аслида қачон пайдо бўлган?

Нуриддин ЗАЙНИЕВ (мутахассис) ҳикояси:

– Мен ўша пайтларда, яъни 1986 йилнинг охири – 1987 йилнинг бошларида Қашқадарё область партия қўмитасида ишлар эдим. Ислом Абдуғаниевич раҳбар бўлиб келган кунидаёқ барча соҳалар қаторида биринчилардан бўлиб газ саноатидаги аҳвол билан қизиқа бошладилар. Демак, биринчи раҳбар аввалдан бу соҳанинг муаммоларини теран ва пухта ўрганган экан. Ислом ака ишга келганларининг учинчи куни, яъни 1986 йилнинг 30 декабрида "Шўртангаз" корхонасининг ёрдамчи хўжалиги мажлислар залига соҳа мутахассисларини йиғиб, оддий ишчилар, мутахассислар билан суҳбатлашдилар. Ўшанда шу нарса бизга ҳам яна бир карра аён бўлдики, газимиз марказга – Москвага сув текинга кетар, ишчи-хизматчиларнинг ҳолидан биров хабар олмас экан. Ўзи газ чиқарган Қашқадарё аҳлининг атиги 4 фоизигина ундан баҳраманд бўлар экан. (Бу кўрсаткич Ислом Каримов саъй-ҳаракати билан ўша йилларда 37-40 фоизгача кўтарилган эди). Бундан ташқари, ушбу газнинг таркибидаги катта миқдордаги этан, пропан каби ҳар хил бебаҳо моддалардан фойдаланилмаган. Улар беҳудага ёниб кетаверган. Собиқ Иттифоқ раҳнамолари бизда тайёр маҳсулот ишлаб чиқарилишини, жумладан, қайта ишлаш саноати барпо бўлишини мутлақо хоҳлашмаган. Ҳолбуки, Ислом Каримов Қашқадарёда иш бошлаган кезлaридаёқ собиқ Иттифоқ раҳбарияти олдига буни бир неча бор қўйган, улардан эса садо чиқмаган. Ўзбекистонда маҳсулот ишлаб чиқарадиган корхона пайдо бўлиб, шу атрофдаги ва бошқа муҳитлардаги бозорни касод қилиб юборишини улар яхши билишган. Шу сабабли бунинг учун ресурс ажратмай, юртимиз истиқболига ғайирлик билан қарашган. Яъни Осиёда келажаги порлоқ маскан пайдо бўлишини улар, албатта, исташмаган. Бунинг устига собиқ Иттифоқда зарур технологиянинг ўзи ҳам бўлмаган. Четдан олишни эса улар исташмаган. Ўшанда И. Каримов "Шўртангаз"нинг бош муҳандиси Олег Георгиевич Блюмберг ва бошқа мутахассислар – Руслан Абдуллаев, Эркин Вагапов, Ўктам Эшмуродов – ҳаммамизга топшириқ бериб, жаҳондаги шу соҳага доир энг мукаммал технологияларни ўрганиб, менга таклиф беринглар, ўрганаверинглар, барибир бу муаммонинг охирига етамиз, дегандлар. Ислом Абдуғаниевичнинг феълларида айтган сўзининг устидан чиқишдек буюк фазилат мавжудки, ниҳоят, юртимиз истиқлолга эришиб, у киши мамлакат раҳбари бўлгач, аввал армон бўлган режаларини бирма-бир амалга ошира бошладилар. Ана шуларнинг энг оламшумулларидан бири бугун биз кўриб турган Шўртан газ-кимё мажмуидир. Ўрни келганда мен у кишининг яна бир фазилатларини айтай. Ислом Каримов ғдлянчилик даврон сурган ўша мураккаб ва таҳликали пайтлардаёқ маҳаллий кадрларни ҳимоя қилишга, ўстиришга, тарбиялашга, ёшларимизни камол топтиришга катта эътибор берардилар. Ўзбекистоннинг ҳамма гўшаси боғ-роғ бўлишини орзу қилар ва имкони борича бу хайрли ишларга шахсан ўзлари бош-қош бўлардилар.

Ҳозир биз Шўртан газ-кимё мажмуи тарихига бевосита алоқадор бўлган йирик мутахассислардан бирининг сўзларини келтирдик. Демак, маълум бўляптики, дунёда ҳеч бир эзгулик ўзидан-ўзи юзага келавермас экан. Бундоқ тарихларни астойдил ўрганиб, қоғозга туширадиган бўлсак, йирик асарлар яратиш мумкин. Дарҳақиқат, бу ерда ҳар бири адабий асар қаҳрамони бўлишга арзийдиган замон кишилари меҳнат қилаётирлар. Эҳтимол, бирининг ёши улуғроқ, бошқаси ёшроқдир. Лекин уларнинг ҳаммаси ўз ишига шу қадар меҳр қўйганки, бамисоли қуш ўз ошиёнига парвона бўлгани каби. Мен мажмуанинг ўзаги ёшлар эканлигини, уларда биз орзу қилган кўпгина фазилатлар мавжудлигини кўриб ниҳоятда қувондим. Аввало, уларнинг малакаси юксак, энг замонавий технологияларни мукаммал билади, хорижий тилларда бемалол гаплашади, дунёқараши кенг, маънавиятнинг хоҳлаган мавзусида мулоқот юргиза олади. Жумладан, уларнинг шеъриятимизга ҳам нечоғлик ошуфталигига ўзим гувоҳ бўлдим. Наманагандан келиб ишлаётган Динора Осимова деган қизнинг жўшиб шеър ўқишларини айтмайсизми?!

Президентимизнинг ёш авлодга ҳамиша таяниш лозимлигини уқтиришлари, яъни янги Ўзбекистонни барпо этишда уларга катта ишонч билдираётганлиги нақадар ҳаққоний эканлигини яна бир бор теран ҳис қилдим. Компьютерлар ёнида ишлаб турган ёшлар қаторида бир-икки хорижлик мутахассислар ҳам бор экан. Уларни гапга тортиб, ёшларимизнинг савияси ҳақида таассуротларини сўрадим. АҚШдаги "АББ Луммус Глобал" компаниясининг вакили Сливю Бордену ва франциялик Жорж Эсте саволимга жавобан бир овоздан бош бармоғини кўрсатиб, "о, кэй, о, кэй", дейишди. Лабораторияларимиз ҳам юксак даражада эканлигини мамнуният билан қайд этишди.

Биз таърифлаётган ана шу йигит-қизларимиз сафида яқиндагина Президентимиз билан учрашиб, у кишидан оқ фотиҳа олганлар, албатта, кўп эди. Мен улардан айримларининг номларини келтириб ўтай. Одил Темиров, Акмал Асроров, Зиёда Жўраева, Гаяна Гаспарян ва бошқалардир. Буларнинг кўпчилиги Қашқадарё вилоятининг олис қишлоқларида туғилиб ўсган, яна бир қанчалари эса республикамизнинг турли минтақаларида вояга етган мутахассислардир. Мажмуанинг ҳозирги раҳбари Ҳабибулла Алиев Фарғонанинг асл фарзандидир. **Ҳабибулла Маматвалиевич** корхонанинг таянчи бўлган ёшлар ҳақида тўлқинланиб сўзлади:

— **Йирик газ-кимё комплексимизнинг ёшлари — Президентимиз орзу қилган ёшлар. Улар нафақат ўз ишининг устаси, айни пайтда, онги, салоҳияти ўсган, маънавияти етук ёшлар. Ҳаммаси чет тилларни яхши билади. Улар озод мамлакатимизнинг бугуни ва келажагидир.**

Мен мамлакатни бақувват қиладиган ушбу корхонанинг иш жараёни билан танишар эканман, мутасаддилардан унинг шу дамлардаги фаолияти қандай кечаётир деб сўрадим.

Бош муҳандис Ўктам ЭШМУРОДОВ ҳикояси:

—Мен мана шу комплекс қурилишида биринчи қозиқ қоқилган кундан бошлаб ишлаб келаман. Бу мажмуа ғоят қисқа фурсатда – уч йил ичида қуриб битказилди. Эсимда: қурилиш авжига чиққан паллаларда одамлар ишга мўрчадай (чумолидай) тармашган, бир вақтнинг ўзида 10 мингдан ортиқ киши, биргина самосвалнинг ўзидан мингга яқини, яна шунча миқдордаги бошқа техника воситалари сафарбар этилганди. Ноёб технология ускуналарини ўрнатиш ва созлашда қанчадан-қанча чет эллик мутахассислар биз билан ёнма-ён ишлашди. Мана, ниҳоят, ишни бошлаб ҳам юбордик. Бизнинг маҳсулотларимизнинг ранг-баранглигини бир тасаввур қилиб кўринг: турли уй-рўзғор буюмлари, қошиқдан тортиб челаккача, қувурдан тортиб ғўзанинг ёпинғич плёнкасигача, катта ҳажмли қоп-қанордан тортиб, кабель маҳсулотларигача, эҳ-ҳе, санайверсангиз адоғи йўқ. Буларни яратиш учун кетадиган меҳнату маблағ қанчалик катта бўлмасин, улардан мамлакат кўрадиган даромад ниҳоятда улкандир. Корхонамизнинг ўзига хослигидан яна бири шундаки, ярим соат ичида буюртмачи хоҳлаган маҳсулотини тайёрлаб бера оламиз. Адибларимизнинг образли иборалари билан айтганда, бир зумда истаган таомни пишириб беришимиз мумкин.

Корхона раҳбарларининг гувоҳлик беришларича, мажмуа очилган кун қуёш чарақлаб турган эди. Нуроний қарияларимиз Президентимиз билан учрашиб, дуои фотиҳа қилишганди. Дарҳақиқат, янги коргоҳнинг фаолияти ва қурилиши нечоғлик мўъжизавий, жаҳоншумул бўлмасин, унинг ҳар бир куни миллийлик, ўзбекчилик билан боғланиб кетган. Чунончи, мен ўша ерга борганимда навбатдаги маҳсулотлардан бирининг ишлаб чиқарилиши йўлга қўйилиши муносабати билан қўй сўйилиб, қон чиқарилиб, ош тортилаётган экан. Ғузорлик мўътабар бир қария Юртбошимиз шаънига, мажмуа баракасию меҳмонлар шаънига дуолар қилди.

Хуллас, Шўртан газ-кимё мажмуаси деб аталмиш достонни яна қанча-қанча куйласак, шунчалик оз. Буюк дарё пишқириб оқа бошлади. Алпомишнинг Бойчибори ўзининг қанотини кенг ёйди. Ўзим туғилиб ўсган ушбу қадрдон чўллар бағрида бамисоли мўъжизага дуч келганимни сираям яширмайман. Қурилган бу иморатларга қаранг. Ҳар бири эртаклардаги саройлар янглиғ гўзал ва мафтункор. Очиғини айтсам, дунёнинг тараққий этган мамлакатларида шу каби даргоҳларни кўрганда ўзимизда ҳам шундоқ кошоналар қачон бунёд бўлар экан, деб орзу қилганмиз. Бугунги кунда ўзимизнинг Шўртанободимизда барпо бўлган мўъжиза шаҳарчани кўз олдингизга келтиришга ҳаракат қилай: бири биридан сулув иморатларни-ку айтиб ўтдим. Чўл бағрида бунёд этилган ушбу масканни қуршаб турган манзаранинг ўзини бир шеър деса бўлади. Бир ёнда соҳилида лайлаклар солланиб юрган, мавжларида ёввойи ўрдаклар қалқиб сузаётган мовий кўл. Чор-атрофда нозик дид билан ўтқазилган турфа дарахтлар, бобо саксовуллар. Орадан сал вақт ўтмай бу дарахтлар бўй кўрсатса, ушбу масканнинг нечоғлик бетакрор гўшага айланишини тасаввур қилиш қийин эмас. Шу соҳага тегишли рақамларнинг баъзиларини келтириб ўтсам, ортиқча бўлмас. Мажмуа атрофида 450 гектарга яқин яшил ўрмон пайдо бўлди. Қарийб 1 миллион туп кўчат ўтқазилди. Ҳар ёнда озодалик, саришталик. Ўрмончиларга раҳмат.

Менинг назаримда, буларнинг барчасидан ҳам азизроқ бир ҳақиқат мавжуд, яъни наинки чаманзор, балки одамларимизнинг чеҳралари ҳам ўша чаманзордек барқ уриб турибди. Кўзларида мамнуният, эртасига ишонч чарақламоқда. Бундай чоғда ҳаммамизга худди шу янглиғ кўтаринки руҳ ва олий кайфиятни ато этган истиқлолимизга, унинг буюк Меъморига миннатдорлик туйғусини яна бир карра ҳис этамиз. Яна бир карра халқимиз учун, мамлакатимиз учун тинчлик ва осойишталик нечоғлик шарт эканлигига иймон келтирасиз.

Яна бир қувончли воқеани эслатиб ўтай: қадриятларимиз, давлатчилигимиз тимсолларининг энг муҳташами бўлган қадим Шаҳрисабзнинг 2700 йиллигига тараддуд кўрилмоқда.

Шаҳрисабз ҳақида икки оғиз сўз. Маълумки, ушбу шаҳар Самарқанд каби ЮНЕСКОнинг қарорига кўра, жаҳондаги энг мўътабар шаҳарлар рўйхатига киритилди. Ҳақиқатан ҳам Шаҳрисабз — шаҳри Кеш наинки меъморий ёдгорликлари, балким улуғ зотларнинг зуваласи олинган қутлуғ замин сифатида ҳам қадрлидир. Аввaломбор, бу замин соҳибқирон Амир Темурнинг бешиги. Ушбу маъвода Хисрав Деҳлавий, Мирзо Бедил, Мирзо Ғолиб сингари зотларнинг бобокалонлари яшаб ўтишган. Мен доимо такрор-такрор айтиб келаман: Шаҳрисабз ҳақида асар яратиш учун яна бир Ойбек керак бўлади. У шундоқ қутлуғ мавзу!

Қадимий қўрғонимизга бошқа шаҳарлар қатори Юртбошимизнинг юксак даражадаги эътиборини кўриб, билиб турибмиз. Шаҳрисабзнинг 2700 йиллигини нишонлаш юзасидан тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди.

Модомики, Ватан тараққиёти, халқ турмуши фаровонлиги, эл-юрт тинчлиги бош мақсадимиз экан, ушбу соҳаларда бутун мамлакатимиз бўйлаб қилинаётган улуғвор ишлар, қурилаётган буюк иншоотлар — барча ўзгаришлар ҳеч шубҳасиз мустақиллигимиз шарофати ва Юртбошимизнинг доимий раҳнамолиги туфайлидир.

Ишонч ва ифтихоримизнинг асл манбаи ҳам шунда!

Тулпорлари, тойлари бор бу юртнинг,
Ботмайдиган ойлари бор бу юртнинг.
Кечани ҳам кундуз каби ёритган,
Шўртандайин жойлари бор бу юртнинг.

Динораси, Бахтиёри, Ғузори,
Нуриддиндек ҳеч кимга йўқ озори.
Эртаю кеч қизиб турган бозори,
Ориятли бойлари бор бу юртнинг.

Бу диёрнинг Кеши бор, Насафи бор,
Темурбекнинг ўчмаган нафаси бор.
Тарихига дунёнинг ҳаваси бор,
Ҳеч қуримас сойлари бор бу юртнинг...

«ХАЛҚ СЎЗИ» ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН

Давлат дастури — ҳаётга

«Сен сийласанг қарингни, Оллоҳ сийлар барингни» — халқимизнинг шунга ўхшаш мақол-маталларида олам-олам маъно бор.

Кекса бобоси ё момоси бор хонадонни одамлар бадавлат, фариштали хонадон, деб улуғлашади. Қариялардан инган давлат нима? Бу кўп йиллик ҳаётий тажриба. Бу қариндош-уруғлар, қўни-қўшнилар ўртасидаги иноқлик, меҳрибонликни мустаҳкамлайдиган меҳр-оқибат ипи. Бу унча-мунча келишмовчиликларни, гина-кудуратларни, ўзаро тушунмовчиликларни ёйиб, ювиб юборадиган донолик-донишмандлик булоғи.

КЕКСАЛАР ИБРАТИ — УМРИМИЗ МАЁҒИ

Кекса одам ортиқча варақлари тўкилиб фақат ойдин-ёрқин саҳифалардангина иборат бўлиб қолган китобга ўхшайди. Кексалик бу ўтган умрни тарозига солиб кўриш бекатидир. Бу беш кунлик дунёда одамзотдан фақат ва фақат яхшиликлар қолишини англаш бекатидир. Ана шу табаррук бекатдан туриб бобо ва момоларимиз фарзандларига, невара, эвараларига инсон умрининг ушбу қаймоқ ҳақиқатини, ҳикматини тарғиб этадилар, уларнинг шуурига сингдирадилар. Эртанги кун, келажак бизнинг кўзимизга ҳамиша ёрқин, бахтли сония бўлиб кўринади. Кексаларимиз эса кечаги куннинг, бугуннинг ғуборлари эртанги кунга ўтиб кетмасликларига алаҒда бўлиб турувчи посбондир.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Қарияларни қадрлаш йили» Давлат дастури тўғрисида»ги қарорини ўқиганимда, ундаги «Кексаларни қадрлашдан иборат халқимизга хос асрий анъаналарни, оилаларда тинчлик ва тотувлик, жамиятда барқарорлик муҳитини шакллантиришга уларнинг қўшаётган муносиб ҳиссасини ёритиш ва тарғиб этишда...» деган сатрларга кўзим тушганида мен шуларни ўйладим.

Айримлар, худо умр берса, бандаси қарийди, узоқ яшайди, деб бизнинг қариялар ҳақидаги фикрларимизни жўнлаштирмоқчи бўладилар. Бу гапда ҳам жон бордай. Ахир инсон умри, ризқ-насибаси — Яратгандан. Лекин...

... Олтинсойдан мен Кенжаев Худойберди бобони биламан. 114 ёшга кирипти. Қўлида ток кесадиган қайчи — ҳалиям ишлайди. Ҳалиям китоб ўқийди. Бободан узоқ умр кўришнинг сирини сўрасангизми... — Ўзимни ва худони билдим, — дейди. — Бировга ғараз, бахиллик кўзи билан қарамадим. Дуч келганга яхшилик қилдим. Иложим етганча-да. Қаноатли бўлсанг, кечиримли бўлсанг, болам, ҳовлиқмайсан. Шошилмайсан. Оёғинг тоймайди. Ором олиб ухлайсан...

Бобонинг 200 дан зиёд невараси, эваралари бор. Қавмларининг ўзи — бир қишлоқ. Уларнинг бағри бутун, кўнгли хотиржам, рўзғорлари обод. Чунки бобонинг ибрати, ўгитлари бу хайрли холатга мувозанат, маёқ бўлиб турипти.

Ўзим билган, таниган бошқа қариялар ҳаётини кузатиб айта оламанки, фарзандлар, қавмлари бошида соғ-омон бўлиб, уларнинг бахт-иқболини кўришга мушарраф бўлиш, узоқ яшашда ҳам ҳикмат, хосият бор. Ана шу ҳикмат ва хосиятни қадрлай билган эл-улусга ҳам, табиийки, ҳикматлар ва хосиятлар инади.

Бир мисол. Қумқўрғондаги Сафар Бойматов номли хўжалик раиси Эргаш Жумаев олтмиш бешга кирди. Ҳали ўзи бардам. Ишлари — аъло, 6 минг гектарда қарсиллатиб деҳқончилик қилиб турибди.

Жумаев элнинг ичига кириб боролган одам. Ва аввало, ҳамон ёши улуғлар билан бамаслаҳат, бақамти ишлайди. Чигит экиб бошлаётганларидами, ё ғалла етиштириш режасини бажарган кунимми, албатта, мўйсафидларни йўқлайди. Бир пиёла чой устида улар билан кенгашиб, гурунглашиб, маслаҳатлашиб олади. Бундай гурунгларга, табиийки, ёшларни чорлайди. Жумаев ёшларга талабчанроқ, қаттиққўлроқ. — Ҳозирги ишларни қийин деб елкаларингни қисманглар. Қийин ишларнинг қандай бўлганини, ана, боболарингдан сўранглар. Ана шундан сўнг бобо-момоларингни, ота-оналарингни қўлларингнинг кафтида олиб юрадиган бўласизлар, хор бўлмайсизлар, дейди раис.

Халқимизда, олтин олма, дуо ол, деган гап бор. Кумуш момо деган ёши тўқсондан ошган момомизнинг айтишларича, шу озод Ватан, шу мустақил юрт бугун назаркарда қарияларнинг дуосига сазовор бўлиб турипти. Кексалар дуоси ижобат бўлгай. Қарию ёш — жами фуқаро-фарзандларининг пешонасини силаган мамлакатнинг тақдир пешонаси ҳамиша ярқираб тургай.

Олимжон УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН-НАТО: ТИНЧЛИК ЙЎЛИДА ҲАМКОРЛИК

Баъзи бир маълумотлар

Шимолий Атлантика иттифоқи (НАТО) 1949 йилнинг 4 апрелида 12 та давлат раҳбарлари (Бельгия, Дания, Исландия, Италия, Канада, Люксембург, Нидерландия, Норвегия, Португалия, Буюк Британия, АҚШ, Франция) иштирокида Вашингтон шартномаси имзолангач ташкил топган. НАТОнинг жорий этилиши Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Низомининг умумий хавфсизликни таъминлаш тўғрисидаги 51-моддасига тўла мос келади. 1952 йилда Греция ва Туркия мазкур уюшмага қўшилган бўлса, кейинчалик Германия Федератив Республикаси (1955 й.) ва Испания (1982 й.) ҳам НАТО аъзолигига қабул қилинди.

НАТОга аъзо давлатлар раҳбарларининг 1997 йилнинг июлида Мадрид шаҳрида бўлиб ўтган олий даражадаги учрашувида Венгрия, Польша ва Чехия Республикасининг Шимолий Атлантика иттифоқи таркибига қўшилиш масаласи кўриб чиқилган. Шундай қилиб, НАТО айни кунда 19 та давлатни бирлаштирган. Вашингтон шартномасининг 10-моддасига асосан мазкур уюшманинг фаолиятини ривожлантириш ва минтақада умумий хавфсизликни таъминлашга ўз ҳиссасини қўшиш истагидаги мамлакатлар НАТОнинг тўлақонли аъзоси бўлиши мумкин.

1999 йилнинг 4 апрелида 50 йиллик юбилейини нишонлаган Шимолий Атлантика иттифоқи XX асрнинг адоғида — совуқ уруш сиёсатининг барҳам топиши натижасида шу пайтгача амал қилиб келган фаолият йўналишларини бир қадар ўзгартирди. Бундай янгиланиш ҳозир ҳам давом этмоқда. Шунинг учун ҳам бугунги НАТОни фақат ҳарбий ташкилот деб аташ унчалик тўғри бўлмайди.

1994 йилнинг январь ойида НАТОга аъзо ва ҳамкор давлатлар (жами 44 та мамлакат) иштирокида "Тинчлик йўлида ҳамкорлик" дастури қабул қилинган. Унда Ўзбекистон ҳам фаол қатнашиб келмоқда. Хусусан, АҚШнинг Луизиана штатида бўлиб ўтган "Кооператив наггет" ҳарбий-ўқув машқларини мисол қилиб келтириш мумкин. ("Халқ сўзи", 8-10 январь 2002 йил, "Америка заминидаги жасорат"). Ушбу дастурнинг амалий жараёнини уюшма таркибидаги Евроатлантика ҳамкорлик кенгаши (СЕАП) мувофиқлаштириб боради.

НАТОнинг рамзи ҳисобланган эмблема 1953 йилда қабул қилинган. Ундаги айлана чизиқ бирдамлик ва ҳамкорликни англатса, компас миллари барча аъзо мамлакатлар танлаган умумий тинчлик йўлига ишорадир.

"Қўллар хавфсизликни таъминлашнинг бугунги долзарб муаммоларини ечиш билан банд бўлиши, кўзлар эса эртанинг хавфсизлигини таъминлаш учун зарур бўладиган эҳтиёжни олдиндан кўра билиши керак!". НАТОнинг амалий шиори ана шундай. Бунга қай даражада эришилаётганлиги ёхуд амал қилинаётгани ҳақида туркум мақолаларимизда батафсил ҳикоя қилишга ҳаракат қиламиз.

Муқаддима ёхуд илк таассуротлар

Тошкент-Париж йўналиши бўйлаб учган ҳаво кемасининг сардори самолёт 10300 метр баландликка кўтарилгандан кейин хавфсизлик камарларини ечишга рухсат берди. Шунда кўпчилик йўловчилар ўрнидан туриб газеталар тахлами томон юришди. Кимдир "Халқ сўзи"ни, яна биров "Народное слово" ёки "Правда Востока"ни, бошқаси эса хориж даврий нашрларини қўлига олиб жойига қайтишди. Улардан бирини суҳбатга тортдим:

— Нима учун айнан "Халқ сўзи"ни танладингиз? Ахир у ерда чиройли қилиб безатилган рангли газеталар ҳам борку!?

— Сурат эмас, сийрат муҳим дейишади. Мен халқаро муносабатларга қизиқаман. Сиз айтаётган "ранг"ларда бу жараённинг аксини топиш қийин. "Халқ сўзи" эса бошқа гап. Ўзбекистон қайси мамлакатлар билан ҳамкорлик қилаяпти, хорижлик сиёсатдону сармоядорларнинг Ватанимизга катта қизиқиш билан қараётганининг сабаби нимада, республикамизнинг НАТО, Европа Иттифоқи, ЕХҲТ каби нуфузли ташкилотлар билан муносабатлари қанақа, бу саволларнинг барчасига шу газетадан аниқ жавоб топишингиз мумкин.

— Илгари сиз тилга олган НАТОни агрессив ҳарбий ташкилот деб аташарди. Халқаро муносабатларга

Шарҳловчи нигоҳи

қизиқувчи киши сифатида айтингчи, ҳозир ҳам шунақами?

— НАТОнинг ҳарбий-сиёсий уюшма эканлиги кундай равшан. Агрессивлигига келсак, мен бунга қўшилмайман. Бундай тушунча тоталитар тузумга хос мажбурий мафкура натижасида шаклланган. Ўз навбатида Ғарб собиқ СССРни агрессив мамлакат деб билган. Замон ўзгариши, совуқ уруш сиёсатининг йўқолиши билан бундай ноҳолис ёндашувларнинг ҳаммаси аста-секин барҳам топаяпти.

Албатта, суҳбатдошим менинг бир нечта ҳамкасбларим билан биргаликда НАТОнинг бугунги фаолиятини яқиндан ўрганиш мақсади сафар тўнини кийганимизни билмасди. Шундай эсада самолётда танишган ҳамюртимнинг фикрлари боисми ё бошқа сабаб сафар таассуротлари ҳақида ёзажак мақоламнинг ибтидосида Шимолий Атлантика иттифоқининг тузилиши ва ғоявий мақсадига назар ташлаб ўтишни дилимга тугиб қўйдим.

Етти соатдан ортиқроқ вақт давомида парвоз қилган А-310 русумли самолёт Парижнинг Шарл де Голь аэропортига келиб қўнди. Ҳаво кемасидан чиқишимиз билан кўзимиз электрон табloларга тушди. Уларнинг деярли ҳаммасида евро пул бирлигининг рамзи тасвирланган.

— Бу ҳам халқаро муносабатларнинг бир кўриниши, — дедим ҳамроҳимга. — Европа қитъасининг 12 та мамлакати 2002 йилнинг 1 январидан ягона валюта тизими жорий этишди. Молиявий муносабатлардаги янгича ислоҳот қандай самара беришини эса вақт кўрсатади.

НАТО қанақа ташкилот?

Мазкур муассасада хизмат қиладиган катта-кичик ходимлар тез-тез такрорлайдиган гап бор: бизнинг ташкилот ўз фаолиятини амалга ошириш жараёнида демократик тамойилларга асосланган ҳолда тўқсон тўққиз фоиз очиқ ҳолда ишлайди. Бироқ энг яқин дўстлар орасида ҳам маълум сир бўлганидек, НАТОнинг ҳам айрим ёпиқ саҳифалари мавжуд дейди улар. Бундай фаолият бир фоиздан ошмайди. Демак, Шимолий Атлантика иттифоқининг эшиклари ушбу ташкилот билан ҳамкорлик қилишни истаган ҳар қандай давлат вакилларига маълумот алмашиш ва турли даражадаги маслаҳатлашувлар учун доимо очиқ. Фақат бунинг учун унга мурожаат қилиш керак. НАТО ана шунақа ташкилот.

Шимолий Атлантика иттифоқининг қимматли вазифаси шундаки, у турли масалаларда кенг миқёсда ҳамкорлик қилади, муҳим робита вазифасини ўтайди. Мавжуд муаммони ҳал қилишнинг самарали механизмини ишлаб чиқишда кўмаклашади, маслаҳатлар беради. Бундай маслаҳатлар хоҳ ҳарбий-сиёсий, хоҳ ижтимоий-иқтисодий, ҳатто илмий йўналишларга алоқадор бўлиши мумкин. Масала моҳиятига ана шу нуқтаи назардан қаралгандагина мазкур уюшманинг имкониятлари ойдинроқ кўринади. НАТО ана шунақа ташкилот.

Шимолий Атлантика иттифоқининг фаолият кўрсатишидан асосий мақсад барча аъзо давлатларнинг эркинлиги ва хавфсизлигини ҳимоя қилишдан иборат. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Низомида кўрсатилган тамойиллар ушбу жараённинг ҳуқуқий асоси қилиб танланган. Модомики, инсон ҳуқуқларининг поймол этилмаслиги ва қонун устуворлигини таъминлаш, Шимолий Атлантика минтақасида адолатли жамият ва мустаҳкам тинчликни қарор топтириш ташкилот фаолиятининг ўқ илдизи десак муболаға бўлмайди. Совуқ уруш сиёсатининг тугаши билан бу жараён янада муҳим аҳамият касб этмоқда. Зеро, НАТОнинг ташкил топган кунидан йигирманчи асрнинг 90-йилларигача бўлган фаолиятидаги асосий йўналиш Шарқдан кутиладиган хавфга қарши муносиб зарба бериш учун ҳарбий салоҳиятни — жанговар шайликни оширишга қаратилган эди. НАТО ана шунақа ташкилот.

Кечагидан бугунгисининг фарқи

Иккинчи жаҳон урушидан кейинги иқтисодий тикланиш даври (1945-1949 й.) деб аталган қийинчиликларга рўбарў келган Ғарбий Европа мамлакатлари ва уларнинг шимолий америкалик иттифоқчилари собиқ СССРдаги экспансионистик интилишларни хавотир билан кузатиб туришарди. Советлар ҳукуматининг уруш пайтида шакллантирилган ортиқча миқдордаги қуролли кучларни сақлаб қолишга ҳаракати кучайгани, бундан ташқари, якка ҳукмрон коммунистик партиянинг ўзи кўзлаган мақсадларини амалга оширишдан тўхтатиб қолиш учун БМТнинг Низомида кўрсатилган талаблар ҳамда халқаро келишувлар камлик қилиши уларнинг хавотирига сабаб бўлганди.

1947-1949 йиллардаги қатор сиёсий-драматик воқеалар юқоридаги хавотирлар асоссиз эмаслигини кўрсатди. Жумладан, Норвегия, Греция, Туркия ва бошқа Ғарбий Европа давлатлари суверенитетига хавф солинганини, Чехославакиядаги тўнтаришни, Берлин қамалини (1948 йил, апрель) мисол қилиб келтириш мумкин. НАТО ана шундай шароитда Европада тинчлик ва эркинликни ҳимоя қиладиган ҳарбий уюшма сифатида юзага келди. Аммо ўша пайтдаги Шимолий Атлантика иттифоқи билан бугунги ташкилот амалга ошираётган ишлар тубдан фарқ қилади.

НАТО фаолиятининг янгиланиш жараёни 1991 йилдан бошланди десак хато қилмаймиз. Айнан шу йилнинг ноябрь ойида ташкилотга аъзо давлатлар раҳбарларининг Рим шаҳридаги учрашувида қабул қилинган стратегик концепция хавфсизликни таъминлашга ёндошишнинг сиёсий музокаралар ва ҳамкорликка асосланган кенг йўналишларини белгилаб берди. Мазкур концепция НАТОнинг сиёсий ва ҳарбий қарашларини бир мақсадга бирлаштиргани, уюшма қаноти остидаги қуролли кучларнинг жанговар шайлиги ва миқдорини камайтиргани билан ҳам аҳамиятлидир.

Брюссель шаҳрида (1994 йил, январь) бўлиб ўтган олий даражадаги учрашувда НАТО хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш бўйича янги ташаббус билан чиқди. Мазкур ташаббус натижасида 44 та давлатни бирлаштирган "Тинчлик йўлида ҳамкорлик" дастури ишлаб чиқилди ва амалга киритилди. Унда Ўзбекистон ҳам фаол иштирок этмоқда.

Озод РАЖАБОВ,
«Халқ сўзи» шарҳловчиси.
Париж-Брюссель-Тошкент.

(Давоми кейинги сонларда).

Йилнинг энг...лари аниқланди

«Ўзбекнаво» гастроль концерт бирлашмаси, «Ёшлар» телеканали ҳамда «Тарона - Records» компаниялари ҳамкорликда шу йилнинг 23 февралида «Халқлар дўстлиги» саройида ўтган йили тингловчилар эътиборини қозонган санъаткорларни тақдирлаш ҳамда уларга оқ йўл тилаш мақсадида «Тарона-2002» тақдимот маросимини ўтказади. 2001 йилдаги уларнинг фаолияти қуйидаги тартибда баҳоланган. «Йилнинг энг зўр эркак хонандаси» — Улуғбек Отажонов. «Йилнинг энг зўр аёл хонандаси» номинациясига Озода Нурсаидова лойиқ деб топилди. Миллий эстрада жанрида энг зўр гуруҳ «Хўжа» гуруҳи бўлди. Шунингдек, «Болалар» гуруҳи» (замонавий эстрада мусиқаси жанрида энг зўр гуруҳ), Виталий Золотарёв (Энг зўр бастакор), Шаҳноза Саидқосимова (қўшиқлар учун шеър ёзувчи энг зўр шоир), Вагиф Зокиров. (энг зўр аранжировкачи), «Фаёд» гуруҳи (энг зўр саҳна имиджи), «Дадо» гуруҳи («Йилнинг кашфиёти) ҳам ўндан ошиқ номинациялар соҳиби бўлган.

«Тарона—2002»

Концерт дастурида ёшларнинг севимли хонандалари дилрабо куй ва қўшиқлар ижро этадилар.

Ғофур ЖАБИЕВ,
Фазлиддин САТТОРОВ.

Мушоҳада

Ҳозирда Афғонистонда тузилган муваққат ҳукумат аввало мамлакатда тинчлик ва барқарорликни ўрнатишга алоҳида эътибор қаратмоқда. Чунки халқ хўжалигини тиклаш, янги давлатчилик асосларини шакллантириш сингари муҳим масалаларнинг биронтасини бу ерда тинчликни ўрнатмасдан ҳал этиш мумкин эмас. Бу кундек равшан. Бугунги кунда эндигина бунёдкорлик юмушларини амалга оширишга киришаётган афғон халқи халқаро терроризмнинг бу давлатда содир этган машъум, қирғинбарот ишларини унутмаслиги аниқ. Чунки нафақат афғонистонликлар, балки бутун инсоният тарихий-маданий меросга қарши қаратилган ваҳшийларча муносабат ва шафқатсиз жиноятнинг гувоҳи бўлди: Афғонистонда толиблар замонавий қуроллар билан Бомиёндаги Бидданинг улкан ҳайкалларини вайрон қилдилар.

ТАРИХИЙ ОБИДАЛАР

Афғон заминининг кўркига айлансин

Ўтган йили ноябрь ойида Парижда ЮНЕСКО конференциясининг 31-сессиясида тарихий-маданий меросни қасддан вайрон қилишга қарши Декларация лойиҳасини тайёрлаш бўйича қарор қабул қилинди. Жаҳон ҳамжамиятининг ушбу бебаҳо ёдгорликларни вайрон этишни тўхтатиш ҳақидаги даъвати Будда ҳайкалларини нобуд қилишнинг олдини ололмади. Минг афсуски, Афғонистон тарихий ва маданий ёдгорликларининг нобуд этилиши тарихнинг биринчи ҳодисаси эмас.

Афғонистон ўзига хос қадимий маданият юрти. Милоддан аввалги V-IV асрлардаёқ Кичик Осиё шаҳарларида яшаган юнон тарихшунослари сирли Ҳиндистонга яқин ҳудудларда бу мамлакатнинг Дрангиана, Арахосия ва Ария сингари ғаройиботларга тўла вилоятлари борлигидан огоҳ эдилар. Беш минг йил бурун афғон Бадахшони тоғларидан олтин, кумуш ва зеб-зийнат учун ишлатиладиган лаъл қазиб олинган. Лаълдан ясалган заргарлик буюмлари Месопотамия шаҳарлари ва Миср фиръавнлари мақбараларидаги археологик қазув ишлари пайтида топилган. Афғонистоннинг ўзига хос тарихий-маданий музейлари мавжуд бўлиб, уларда Ўрта Шарқ қадимий ва ўрта аср маданиятининг барча даврларини ўзида мужассам этган кўплаб археологик ёдгорликлар ўрин олган.

Зироатчилик маконлари Мўндигак ва Дашли, Амударё бўйидаги Хараппа маданиятига тегишли савдо мажмуи бўлмиш Шўртўқай, 2700 йил олдин бунёд этилган ўз даврида «уммул-билод» («шаҳарлар онаси») лақаби билан улуғланган Балх шаҳри, 20 мингдан ортиқ юксак бадиий қимматга эга бўлган буюмларни мужассам этган Тиллатепа, юнонлар шаҳри Ойхоним, Кушон подшоларининг муҳташам сулолавий мақбара-ибодатхонаси Сурхкўтал, Хадда ва Бегром бадиий буюмлар хазиналари, Бомиён Будда ҳайкаллари, машҳур Ҳирот ёдгорликлари — буларнинг барчаси Афғонистон эди. Олимларнинг Кушонлар сулолавий тарихи ҳақидаги тасаввурини тубдан ўзгартириб юборган Боғлон вилоятининг Работак ёдгорлигидаги тошга битилган Бақтрия ёзуви, шунингдек, Ҳиндикуш ғоридан топилган бақтрия қўлёзмалари маҳаллий цивилизациянинг буюклигидан гувоҳлик беради. 20 мингдан ортиқ буюмлардан иборат Тиллатепа олтин хазинасининг тақдири бугунги кунда номаълум. Ваҳоланки, унинг тадқиқ этилишида ўзбекистонлик археологларнинг улуши катта. «Афғонистонда топиб текширилган олтин буюмлар Тутанхамон мақбарасида топилган хазина билан рақобатлашиши мумкин» — деб ёзган эди ўз пайтида «Нью-Йорк Таймс», газетаси. Бегромдан топилган фил суягидан ясалган бебаҳо ажойиб буюмлар Покистонда сотувга қўйилган, баъзилари ҳатто Лондонда пулланган. Бомиён ғорларидаги машҳур буддавийлик санъати обидалари — рангли тасвирларга гулханлар оловидан катта путур етди. Зеро, бу ғорлардан толиблар ҳарбий лагерлар ўрнида фойдаланиб, гулханлар ёқишган.

Қобул Миллий музей коллекциясидаги энг ноёб, қимматбаҳо буюмлар талон-торож ва нобуд этилди. Гардез вилоятида Мир-Зоҳак муқаддас кўли яқинидан топилган улкан хазинанинг бир бўлаги ҳисобланган қадимги тангалар Швейцарияда пулланди. Уларни маблағ ажратиб сотиб олмоқчи бўлган ЮНЕСКО ҳам қутқазиб қола олмади. Бу ердан топилган ноёб буюмлар, қадимги санъат асарлари ҳам бошқа мамлакатларга ўтказиб юборилди.

Бомиён толиблардан озод этилгач, дунё телекомпаниялари тоғ бағридаги улкан меҳробларни кўрсатишди. Кўп асрлардан буён уларда Будданинг улкан ҳайкаллари қад ростлаб турган. Меҳроблар замбарак ўқлари излари билан ҳувиллаб ётарди. Гўё бу ерда азалдан ҳеч нарса бўлмагандек. Йиллар ўтади, Бомиён ҳайкаллари, минг афсуски, афсона-ривоятга айланади. Зўравонлик тантанаси ва фожиа авлодлар қалбида доғ бўлиб қолади.

Бомиён ёдгорликлари кўп қисмининг вайрон этилиши — бу зўравонлик ва ёвузликка асосланган, инсон ва унинг бунёдкорлик фаолиятига қарши қаратилган вайронагарчилик мафкурасини амалга ошириш, долзарб ҳаётий муаммоларни тинч йўл билан ҳал этишдан воз кечиш, халқаро терроризмнинг жаҳон миқёсида инсон ҳуқуқларига қарши қаратилган кўпорувчилик хатти-ҳаракатларининг оқибатидир. Буларнинг барчаси кўплаб давлатлар ҳарбий-сиёсий ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш, халқаро хавфсизлик муаммоларини ҳал этишда ўзаро алоқаларнинг янги меъёрларини ва жаҳон цивилизациясини сақлаб қолиш вазифаларини амалга оширишни тақозо этарди. Шу туфайли Афғонистонда терроризм марказларини йўқотишга киришган мамлакатлар ҳамкорлиги вужудга келди.

Тарих сабоқлари шундан далолат берадики, цивилизацияга қарши йўналтирилган вайронагарчилик мафкурасининг ҳеч қачон келажаги бўлмаган. Тарихий-маданий мерос фожиаси, Афғонистон халқи фожиаси қайтарилмаслиги лозим. Эртани, келажакни назарда тутайлик, чунки дунёни инсон ақли тантанаси, бунёдкорлик, эзгулик ва тинчликка абадий интилиш бошқариши лозим.

Э. РТВЕЛАДЗЕ,
ЎзРФА академиги.
А. САЪДУЛЛАЕВ,
тарих фанлари доктори.

"Торсуна-Хосиятлик" ҚК
Италия асбоб-ускуналарида қуйидагиларни ишлаб чиқаришни бошлаганини эълон қилади:

- *пиво, маъданли сув ва мева ичимликлари учун мўлжалланган рангли тасвирли КРОНЕНТИҚИНЛАР*
- *АЛЮМИНИЙ ҚАЛПОҚЧАЛАР "бурама".*

Тел.: (99871) 173-83-43, 78-34-23, 137-06-66.
Факс (99871) 133-06-66. E-mail: torsuna@infonet.uz

Ташкилот, хусусий тадбиркор ва турли мулк шаклидаги фирма раҳбарлари диққатига!

НАМАНГАН ВИЛОЯТ «МАТЛУБОТСАВДО» АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ ТИЗИМИДАГИ

ДАВЛАТ ТАЪМИНОТИ УЛГУРЖИ САВДО БИРЛАШМАСИ

ГЎШТ ВА БАЛИҚ КОНСЕРВА МАҲСУЛОТЛАРИ СОТИБ ОЛИШ УЧУН

ТЕНДЕР САВДОСИ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

Тендер шартлари билан танишиш ва маълумот олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилиш мумкин:

Наманган шаҳри, Косонсой кўчаси, 40 «А»-уй.
Вилоят давлат таъминоти улгуржи савдо бирлашмаси.
Телефонлар: (36922) 6-48-06, 6-50-90, факс: 6-48-06.

УЧҚЎРҒОННИНГ «ҲУМО»СИ

Мустақилликнинг ўн йиллиги нишонланган йил Учқўрғон тумани ёшлари учун унутилмас бўлиб қолди. Айни байрам шодиёналари пайтида спорт соғломлаштириш маркази ишга тушди. Ҳозир бу ерда спортнинг 10 тури бўйича 500 нафарга яқин ўқувчи ёшлар машғулотлар ўтказишяпти. Айниқса, марказ қошида чим устида хоккей бўйича «Ҳумо» жамоаси тузилгани диққатга сазовордир. Мазкур жамоа бугунги кунда республикамизда ўз ўрнига эга бўлди. Ўтган йилги Ўзбекистон кубоги мусобақаларида «ҳумо»чилар ғолибликни қўлга киритдилар. Бу ютуқда жамоа бош мураббийи Шавкатжон Нишонов, мураббийлар Шоҳиста Дадахонова, Назокат Мамажонова, Аҳмаджон Раҳматовларнинг хизматлари беқиёсдир.

СУРАТЛАРДА: «Ҳумо» жамоаси бош мураббийи Ш.Нишонов; спорт соғломлаштириш марказининг умумий кўриниши.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

«ВАТАНПАРВАР» — шижоат ва мардлик мактаби

Жараён

Ҳарбий хизматни қайси ўспирин орзу қилмайди дейсиз. Мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти ана шу ниятга қанот бағишлаётгани ҳар қадамда сезилади. Буни Навоий вилояти мисолида ҳам кўриш мумкин.

Дарҳақиқат, кейинги йилларда спорт-техника клублари сони ошди. Ҳарбий-амалий аҳамиятга эга оммавий касб ходимларини тайёрлаш йилдан-йилга кўпайиб бораяпти. Қуролли Кучлар сафига чақирилувчи ёшларни ҳарбий-техник мутахассисликларни эгаллашларига масъулият билан ёндошилмоқда.

336 та бошланғич ташкилот 160 мингдан ортиқ ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, спорт-техник клубларга жалб этиш билан шуғулланаяпти. Умумтаълим мактаблари, лицей ва коллежлардаги бошланғич ташкилотлар фаолиятида туб ўзгаришлар содир бўлди.

Вилоятда мотокросс, картинг, ҳарбий амалий кўпкураш, парашютдан сакраш, ёзги биатлон, армрестинг каби турлар жуда тез ривожланди. Бундай клубларда 11 мингдан ортиқ ёшлар мунтазам шуғулланмоқдалар.

Мана, бир неча йилдирки, вилоят мотопойгачилари республикада биринчиликни қўлдан бермаяпти. Парашют спорти бўйича ҳам ютуқлар салмоқли. Ҳар йилги картинг мусобақаларида навоийликларнинг ўз ўрни сезилиб турибди. Пневматик милтиқдан отиш, ҳарбий, амалий кўпкураш клублари аъзоларининг муваффақиятлари янада қувончли. Юзлаб ёшлар ана шундай клуб ва тўгаракларда ўз маҳоратларини оширгач, Ватан ҳимоясига отланишаяпти.

Қизилтепа туманида картинг спортига иштиёқмандлар кўп. Мусобақани минглаб кишилар томоша қилишади. Ҳомийлар ҳам етарли. Республика мусобақаларида совринли ўринлар қўлга киритилмоқда. Бунда тажрибали йўриқчи Ринат Талямовнинг хизматлари алоҳида бўлаётир. Айни пайтда ҳам клубда 65 нафар ўғил-қиз ўз маҳоратларини ошираяпти.

«Шунқорлар» ҳарбий-спорт мусобақалари хатирчилик ўсмирларни республикага танитди. 16 мингдан ортиқ ўқувчилар «Ёш саркарда», «Ёш биатлончилар» тўгараклари аъзоларидир.

Оммавий мудофаа тадбирларини ўтказиш Навбаҳор туманида ўзгача тус олди. Навоий ва Зарафшон шаҳарларидаги автомобиль мактаблари халқ хўжалиги учун бир неча ўнлаб мутахассислар тайёрлаб бермоқда.

— Бизнинг асосий мақсадимиз мамлакатимиз мудофаа қудратини оширишга қаратилган тадбирларни кўпайтириш орқали чақириққача бўлган ёшларни тайёрлаш, уларга ҳарбий техника сирларидан таълим беришдир, — дейди мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти вилоят кенгаши раиси Саримсоқ Жўрабеков.

Абдуваҳоб ПИРМАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Дзюдо

Токиодан медаль нақд. Навбат — Москвага

Яқинда мамлакатимиз дзюдочилари Япониянинг Токио шаҳрида ўтказилган халқаро мусобақадан зафар билан қайтишди. Терма жамоамиз аъзоси Эгамназар Акбаров 73 кг. вазнда ярим финалгача бўлган барча баҳсларни ғалаба билан якунлаб, 3-ўринни қўлга киритди.

Шу кунларда вакилларимиз Москвада ўтаётган халқаро турнирда юртимиз шарафини ҳимоя этишмоқда. Полвонларимиздан С. Зокиров (60 кг), С. Петрянин (66 кг.), А. Штурбабин (73 кг.), Л. Йўлдошев (81 кг.), Д. Каменский (100 кг.)лар ҳозиргача саралаш беллашувларини муваффақиятли ўтказишиб, ғолиблик сари дадил одимлашмоқда.

Оқ олимпиада

Солт-Лейк-Сити довони яқин

Маълумки, 8-24 февралда АҚШнинг Солт-Лейк-Сити шаҳрида XIX қишки Олимпия ўйинлари бўлиб ўтади. Ушбу нуфузли мусобақада 70 дан ошиқ давлат спортчилари қаторида бизнинг вакилларимиз ҳам оқ олимпиада медаллари учун курашишади.

Айни кунларда Ўзбекистон спортчиларидан Татьяна Малинина, Роман Скорняков, Наталья Понамарёва ҳамда Евгений Свиридовлар (фигурали учиш) ўша ернинг ўзида мусобақаларга ҳозирлик кўришмоқда.

Яна икки нафар вакилимиз — тоғ чанғиси спорти аъзолари Элмира ва Комил Урумбоевлар 3 февраль куни Америкага етиб боришади. Ҳозирда улар Чимён ўқув-машғулот базасида тайёргарликнинг сўнгги босқичини ўташмоқда.

Т. РЎЗИЕВ.

“КАМАЛАК”
ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ИНВЕСТИЦИЯ ФОНДИ
акциядорлари диққатига!

Эски паспорт билан ХИФ акцияларини сотиб олганларга 2002 йилдан бошлаб дивидендлар берилмаслиги туфайли янги паспорт ва акция сертификати билан қайта рўйхатдан ўтказиш учун қуйидаги манзилга акциядорларнинг келишлари сўралади.

Андижон шаҳри, Шароф Рашидов кўчаси, 19-уй.

Маълумот учун телефонлар:
(8-3742) 24-41-00, 24-48-36.

5248/74

САВОЛ БИЗДАН...

Ойда ҳаво ҳарорати қанча?

136-35-60

Кечаги сонда берилган саволнинг жавоби: *Симоб — 38,8 даражада эрийди.*

Бу ҳақда янгийўллик Акмал Зокиров билан Ҳамидулла Суннатов хабар беришди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Кенгаши Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати **Тоҳир Мирхўжаевич МИРОДИЛОВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қилади ва унинг қариндошлари ҳамда яқинларига ҳамдардлик изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг Х.Сулаймонова номидаги Республика илмий-тадқиқот криминалистика маркази жамоаси марказ фахрийси **Миржалол МИРАЛИМОВнинг** вафоти муносабати билан марҳумнинг оиласи ва қариндош-уруғларига чуқур таъзия изҳор этади

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети жамоаси «Халқаро иқтисодий муносабатлар» факультети декани Абдужаббор Расуловга падари бузруквори **САТТОР отанинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси жамоаси «Халқаро молия институтлари» кафедраси мудири, и.ф.н., доцент Тўлқин Расуловга отаси **Саттор РАСУЛОВнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент автомобиль-йўллар институти жамоаси «Йўл қурилиш машиналари ва жиҳозлари» кафедрасининг доценти Зокир Мақсудовга волидаи муҳтарамаси **МАҲБУБА онанинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), М. Егоров (масъул котиб — «Народное слово»), Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Ш. Ризаев, С. Зинин, М. Миралимов, С. Муҳиддинов, М. Сафаров, Р. Фарҳодий, И.Худоёров, И. Шоғуломов, О. Қаипбергенов (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 136-29-89; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 83. 34610 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Жамшид ТОҒАЕВ ва Зокир БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
t -Тижорат материали

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — Ю. Ҳамидов.
Навбатчи муҳаррир — И. Худоёров.
Навбатчи — М. Носиров.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти—21.00 *топширилди: 22.00* 1 2 3 4 5 6